

Archeologienota 2017F106 – Zingem – Broekstraat, Groenstraat en Melegemstraat. Infrastructuurwerken. Bureauonderzoek.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Binnen deze archeologienota werd een bureauonderzoek uitgevoerd. **Hiermee werd het archeologisch vooronderzoek volledig uitgevoerd.** Er zijn voldoende gegevens beschikbaar om met voldoende zekerheid een uitspraak te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan en de omgang hiermee.

1.2 De afwezigheid van een archeologische site

Gelet op de landschappelijke ligging en vooral op het feit dat er op een aangrenzend terrein bij een proefsleuvenonderzoek archeologische sporen uit de metaaltijden en de Romeinse tijd aan het licht zijn gekomen, kan de afwezigheid van een archeologische site op het projectgebied niet aangetoond worden. **Er is mogelijk een archeologische site aanwezig.**

1.3 De impactbepaling

Het projectgebied is momenteel quasi volledig verhard of in gebruik als landbouwgrond. Onder de bestaande wegen ligt een rioleringsstelsel.

De **geplande werken** omvatten een heraanleg van de wegenis en de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel, een bufferbekken, twee nieuwe grachtdelen, twee voetpaden en de ruiming en herprofilering van de bestaande waterlopen. Met uitzondering van de wegeniswerken liggen al deze werken zeker buiten het bestaande gabarit.

De nieuwe riolering komt op maximaal 2,96 m onder het maaiveld. De wegenisopbouw gaat 60 cm diep. De grachten worden bovenaan 5 m en onderaan 3 m breed. Ze worden versterkt met houten palen van 15 cm diameter die as op as ongeveer 75 cm à 100 cm uit elkaar zullen liggen. De uitgraving voor deze grachten bedraagt maximaal 1,5 m. Het bufferbekken kent een oppervlakte van 2090 m² en wordt op het diepste deel 2,4 m uitgegraven. Dit diepste deel wordt ook verstevigd met een houten palenfundering, gelijk aan deze voor de grachten maar op kortere afstand (30 cm tot 75 cm as op as) van elkaar. Rondom het bufferbekken wordt een dijk aangelegd. De voetwegen worden 1,20 m breed en kennen een opbouw van 23 cm.

Hierbij moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van de **bestaande infrastructuur** en het feit dat het om **lijninfrastructuur** gaat (riolering, wegenis, grachten) of werken met een **bepaalde oppervlakte en met langwerpige vorm** (bufferbekken).

1.4 De waardering van de archeologische site

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een verwachtingspatroon formuleren voor het projectgebied.

- Het projectgebied bevindt zich **buiten (ten westen van) de historische kern van Zingem**. Het is een historisch-archeologische realiteit dat de bewoning zich in het verleden concentreerde in deze dorpskern, en dat vanaf men een dergelijke kern verlaat, de densiteit sterk afneemt.
- Op basis van de historische kaarten kunnen we stellen dat de **huidige indeling (straatracés) van het projectgebied en de omgeving minstens tot de 18de eeuw** teruggaat. Dit betekent dat er hoogstwaarschijnlijk voor de late middeleeuwen en vroegmoderne periode behalve de wegtracés zelf – die wellicht zijn vervangen door de huidige wegenis – geen archeologische sporen te verwachten zijn. Aangezien het gros van de straten binnen het projectgebied steeds zijn **oorspronkelijk tracé heeft behouden**, wordt, de bewoning die zich langsheen deze straat bevond (cf. historisch kaartmateriaal), niet aangesneden, aangezien het merendeel van de werken (Groenstraat, Broekstraat en Melegemstraat) binnen de grenzen van de huidige wegenis blijft.
- Het betreft lageregelegen, **eerder natte, deels alluviale terreinen** (toponiem 'Broek'). Dit maakt ze minder aantrekkelijk voor vroegere menselijke occupatie, hoewel er in de onmiddellijke omgeving (aanpalend perceel Groenstraat) aanwijzingen zijn voor een **mogelijke aanwezigheid uit de metaaltijden**. Een aanwezigheid van deze sporen is binnen het huidige projectgebied niet uit te sluiten. Gezien het ruimtelijk inzicht dat het aanpalende perceel kan bieden, lijkt een onderzoek van deze sporen daar relevanter dan binnen het huidige projectgebied waar een deel van de ondergrond reeds verstoord is en de aard van de werken (riolerings sleuf of langwerpige bekken) weinig inzicht kan bieden in eventueel aanwezige sporen (zie verder). Andere gekende sites uit de ruime omgeving situeren zich voornamelijk in een andere landschappelijke context.
- Het projectgebied en de omgeving is **reeds in aanzienlijke mate ingericht** en de straatzijdes quasi integraal bebouwd (gebied grotendeels gekarteerd als 'bebouwde zone', OB). De bestaande wegenis en riolering (gemiddelde diepte van ca. 1,00 m onder het maaiveld, met uitzondering van de Groenstraat) binnen het projectgebied zorgden reeds voor een duidelijke verstoring van de ondergrond.
- Gelet echter op de **lijnvormige aard van het merendeel van de werken** en de **reeds bestaande verstoringen** biedt een verder onderzoek **weinig mogelijkheid tot een vergroting van het kennispotentieel**, dat, gelet op eerder onderzoek, mogelijks wel aanwezig is. De nieuwe wegenis zal grotendeels de oude vervangen en betekent dus quasi geen nieuwe verstoring. De ontworpen riolering zal grotendeels buiten het gabarit van de huidige riolering gebeuren en vormt een quasi volledig nieuwe verstoring. Deze werken (riolerings sleuf) bieden echter **weinig of geen mogelijkheid** om een **ruimtelijk inzicht** te verwerven in de eventueel aangetroffen sporen. Hetzelfde argument is van toepassing op de aanleg van de nieuwe grachten. Hier heeft nog geen aantoonbare verstoring plaatsgevonden, maar de smalle lijnvormige aard van deze structuren biedt geen mogelijkheid tot ruimtelijk inzicht en bijgevolg weinig kansen tot een structurele vergroting van het kennispotentieel. Ook het heruitgraven van de bestaande grachten is nauwelijks als een nieuwe verstoring te beschouwen. Het

bufferbekken ligt buiten het bestaande gabarit en omvat een trapsgewijze uitgraving van maximaal zo'n 2,4 m ten opzichte van het bestaande maaiveld, over een oppervlakte van ca. 2090 m². Het betreft echter een **restzone** tussen het Stroomken enerzijds en de spoorweg/Groenstraat anderzijds. Dit bufferbekken en de aangrenzende nieuwe gracht liggen bovendien in een **landschappelijk zeer oninteressante positie** voor menselijke occupatie, namelijk het stroomgebied (alluviaal gebied) van de beek het Stroomken. Hier moet ook de **beperkte oppervlakte** van dit bufferbekken ook in rekening gebracht worden. Een dergelijke oppervlakte verder archeologisch onderzoeken is kosten-baten beschouwd, zeker in een dergelijke landschappelijke context, immers niet zinvol.

In het licht van deze argumenten is er *de facto* **geen potentieel op zinvolle en structurele kennisvermeerdering**.

1.5 De bepaling van de maatregelen

Gelet op voorgaande worden er geen verdere maatregelen bepaald. Er is geen zinvol en structureel potentieel op kennisvermeerdering, waardoor **verder archeologisch (voor)onderzoek niet nodig is**. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

2 Programma van maatregelen

Niet van toepassing.